

Abaltir-se

Vet aquí un verb. *abaltir-se*, al qual és força freqüent d'atribuir significacions que no sembla haver tingut mai, o que si més no els diccionaris no recullen, cosa que pot ésser deguda al fet que per a molts és un mot del llenguatge adquirit. Coromines diu que és un mot força estès localment, i no estrany a la llengua comuna, en el Principat, però nosaltres podem dir que no forma part del nostre llenguatge familiar o heretat i podem suposar fàcilment, per tant, que no som pas els únics, ni de bon tros, a trobar-nos en aquest cas.

Així, acabem de llegir en un llibre recentment publicat, *...l'armada de Roger de Llúria, que acabava d'arribar de Sicília, es va abaltir sobre les galeres franceses que quedaven i les va virtualment destruir*, en què hom dóna a *abaltir-se* la significació de *llançar-se, assaltar, escometre*. I no sabem pas veure enlloc que *abaltir-se* pugui usar-se amb aquest valor. Segons el Diccionari Fabra, *abaltir-se* no significa sinó "endormiscar-se, ensopir-se", significació que il·lustra amb els exemples *Tot just m'havia abaltit que tocà l'hora de llevar-me* i *Dorm, el malalt? No, però s'ha abaltit*. I els altres grans repertoris de la llengua (Gran Enciclopèdia, Alcover-Moll, Coromines) no indiquen pas que pugui usar-se amb un altre valor. Coromines dedica

a aquest mot un extensísim article, car sembla que és d'origen incert, en el qual fa la seva història i examina les hipòtesis que s'han formulat per explicar-ne l'origen, però no ens diu que s'hagi usat amb cap altre significat que el que li reconeix el Diccionari Fabra. És, de fet, el que ja té en la documentació més antiga que se'n coneix, la versió catalana anònima, de finals del segle XIV, d'un tractat amatori llatí (*Facet*). També indica Coromines que aquest mot no sembla haver estat usat pels grans escriptors del segle XIX, tret de Narcís Oller, que degué ésser un dels primers a servir-se'n. Més modernament, el mot ha esdevingut usual en la llengua literària. El Diccionari Alcover-Moll en dóna un exemple de Josep Maria de Sagarra: *Quan el dia s'abalteix, canta el cucut dalt de l'alzina*. Rovira i Virgili l'usa com un verb transitiu, cosa que el Fabra no admet: *Ben al contrari de la ciutat petita, que amb la seva vida ens abalteix espiritualment... (Teatre de la natura)*. En el mateix text, trobem també usat el derivat verbal *abaltiment*: *Però l'abaltiment que dins la ciutat sentiem desapareix enmig de la natura*.

Albert Jané.